

**Okruhy otázek k atestační zkoušce specializačního vzdělávání v oboru
Všeobecná sestra - Ošetřovatelská péče v geriiatrii**

**s označením specialisty
Sestra pro péči v geriiatrii**

I. Specializovaná ošetřovatelská péče v geriiatrii

1. Gerontologie a demografická situace.

Gerontologie, gerontologické směry – gerontologie experimentální, sociální, klinická. Odchytky a poruchy stárnutí a genetická dispozice některých chorob ve stáří – progerie, dlouhověkost Změny lidského organismu ve stáří - tělesné projevy stáří, psychické projevy stáří, možnosti adaptace. Ageismus, stereotypy a předsudky vůči stáří. Demografická situace v České republice.

2. Komplexní geriatrické hodnocení (CGA).

Hlavní oblasti hodnocení a základní postupy CGA. Klinické vyšetření geriatrického pacienta. Hodnocení poruch stoje a chůze. Hodnocení nutričního stavu. Hodnocení psychických funkcí. Hodnocení soběstačnosti a výkonnosti.

3. Specializovaná ošetřovatelská péče o geriatrické pacienty s křehkostí a instabilitou.

Geriatrická křehkost. Involuce rovnovážného systému. Instabilita. Úrazy a pády ve stáří, možnosti prevence. Pohybový systém ve stáří, osteoporóza, osteoartróza. Fyzikální vyšetření sestrou, posouzení potřeb pacienta s využitím hodnotících technik a měřících škál. Plán ošetřovatelské péče a možnosti edukace.

4. Obecné zvláštnosti chorob ve stáří.

Specifika chorob ve stáří. Multimorbidita (polymorbidita). Vzájemná podmíněnost zdravotní a sociální situace. Zvláštnosti klinického obrazu chorob ve stáří. Geriatrické syndromy.

5. Poruchy výživy ve stáří.

Fyziologie metabolismu ve stáří. Poruchy vnitřního prostředí, vodního a minerálního hospodářství. Výživa seniorů. Nutriční screening a rescreening. Nutriční podpora ve stáří, postupy, organizace nutriční péče. Syndrom anorexie, malnutrice a dehydratace u geriatrického pacienta. Spolupráce s nutričním terapeutem.

6. Specializovaná ošetřovatelská péče o geriatrické pacienty s onemocněním kardiovaskulárního systému. Ischemická choroba srdeční. Srdeční insuficience.

Klinický obraz, diagnostika, léčebné možnosti, komplikace, prevence. Fyzikální vyšetření sestrou, posouzení potřeb pacienta s využitím hodnotících technik a měřících škál. Plán ošetřovatelské péče a možnosti edukace.

7. Specializovaná ošetřovatelská péče o geriatrické pacienty s onemocněním kardiovaskulárního systému. Hypertenze. Arytmie. Chlopenní vady.

Klinický obraz, diagnostika, léčebné možnosti, komplikace, prevence. Fyzikální vyšetření sestrou, posouzení potřeb pacienta s využitím hodnotících technik a měřících škál. Plán ošetřovatelské péče a možnosti edukace.

8. Specializovaná ošetrovatelská péče o geriatrické pacienty s nemocemi kardiovaskulárního systému a cév. Plicní embolie. Plicní hypertenze. Onemocnění tepen a žil.

Klinický obraz, diagnostika, léčebné možnosti, komplikace, prevence. Kompresivní pomůcky. Fyzikální vyšetření sestrou, posouzení potřeb pacienta s využitím hodnotících technik a měřících škál. Plán ošetrovatelské péče a možnosti edukace.

9. Specializovaná ošetrovatelská péče o geriatrické pacienty s nemocemi dýchacího ústrojí. Chronická obstrukční plicní nemoc. Respirační insuficience. Astma bronchiale.

Klinický obraz, diagnostika, léčebné možnosti, rehabilitace, komplikace, prevence. Fyzikální vyšetření sestrou, posouzení potřeb pacienta s využitím hodnotících technik a měřících škál. Plán ošetrovatelské péče a možnosti edukace.

10. Specializovaná ošetrovatelská péče o geriatrické pacienty s onemocněním dýchacího systému. Pneumonie. Tuberkulóza a mykobakteriózy plic.

Klinický obraz, diagnostika, léčebné možnosti, rehabilitace, komplikace, prevence. Fyzikální vyšetření sestrou, posouzení potřeb pacienta s využitím hodnotících technik a měřících škál. Plán ošetrovatelské péče a možnosti edukace.

11. Specializovaná ošetrovatelská péče o geriatrické pacienty s onemocněním dýchacího systému. Nádorová onemocnění průdušek, plic a mediastina.

Klinický obraz, diagnostika, léčebné možnosti, rehabilitace, komplikace, prevence. Fyzikální vyšetření sestrou, posouzení potřeb pacienta s využitím hodnotících technik a měřících škál. Plán ošetrovatelské péče a možnosti edukace.

12. Specializovaná ošetrovatelská péče o geriatrické pacienty s neurologickým onemocněním. Cévní mozkové příhody.

Klinický obraz, diagnostika, léčebné možnosti, komplikace, prevence. Funkce fyzioterapie, logopedie, sociální péče. Fyzikální vyšetření sestrou, posouzení potřeb pacienta s využitím hodnotících technik a měřících škál. Plán ošetrovatelské péče a možnosti edukace.

13. Specializovaná ošetrovatelská péče o geriatrické pacienty s neurologickým onemocněním. Zánětlivá onemocnění.

Klinický obraz, diagnostika, léčebné možnosti, komplikace, prevence. Fyzikální vyšetření sestrou, posouzení potřeb pacienta s využitím hodnotících technik a měřících škál. Plán ošetrovatelské péče a možnosti edukace.

14. Specializovaná ošetrovatelská péče o geriatrické pacienty s neurologickým onemocněním. Vertebrogenní onemocnění. Nervosvalová onemocnění. Bolesti hlavy. Polyneuropatie.

Klinický obraz, diagnostika, léčebné možnosti, komplikace, prevence. Fyzikální vyšetření sestrou, posouzení potřeb pacienta s využitím hodnotících technik a měřících škál. Plán ošetrovatelské péče a možnosti edukace.

15. Logopedická péče v gerontologii. Problematika logopedie v geriatrii. Afázie – motorická, expresivní, totální, rozdíly a možnosti zajištění náhradních komunikačních mechanismů.

16. Specializovaná ošetrovatelská péče o geriatrické pacienty s revmatologickým onemocněním. Revmatologická onemocnění systémová (revmatoidní artritida) a degenerativní (artróza).

Klinický obraz, diagnostika, léčebné možnosti, komplikace, prevence. Fyzikální vyšetření sestrou, posouzení potřeb pacienta s využitím hodnotících technik a měřících škál. Plán ošetrovatelské péče a možnosti edukace.

17. Specializovaná ošetrovatelská péče o geriatrické pacienty s poruchou mobility.

Posouzení aktuálního stavu mobility a sebeděče pacienta. Kinestetika a Bobath koncept. Způsoby lokomoce těžce zdravotně postižených pacientů. Možnosti předepisování kompenzačních pomůcek pro zajištění mobility.

18. Specializovaná ošetrovatelská péče o geriatrické pacienty s onemocněním diabetes mellitus. Diabetes mellitus.

Klasifikace, diagnostika. Léčebné možnosti: obecné principy terapie, dietoterapie, inzulinoterapie, inzulinové pumpy, terapie perorálními antidiabetiky, fyzická aktivita. Selfmonitoring. Spolupráce s nutričním terapeutem. Fyzikální vyšetření sestrou, posouzení potřeb pacienta s využitím hodnotících technik a měřících škál. Plán ošetrovatelské péče a možnosti edukace.

19. Specializovaná ošetrovatelská péče o pacienty s onemocněním diabetes mellitus. Komplikace akutní, chronické. Metabolický syndrom.

Klinický obraz, diagnostika, léčebné možnosti, prevence. Fyzikální vyšetření sestrou, posouzení potřeb pacienta s využitím hodnotících technik a měřících škál. Plán ošetrovatelské péče a možnosti edukace.

20. Specializovaná ošetrovatelská péče o geriatrické pacienty se syndromem diabetické nohy.

Syndrom diabetické nohy. Klasifikace syndromu diabetické nohy, klinický obraz, diagnostika, léčebné možnosti, komplikace, prevence. Screeningové vyšetření syndromu diabetické nohy na podiatrii. Fyzikální vyšetření sestrou, posouzení potřeb pacienta s využitím hodnotících technik a měřících škál. Plán ošetrovatelské péče a možnosti edukace.

21. Specializovaná ošetrovatelská péče o geriatrické pacienty s očním onemocněním. Poruchy zrakové ostroty. Katarakta. Věkem podmíněná degenerace makuly. Diabetická retinopatie. Glaukom.

Klinický obraz, diagnostika, léčebné možnosti, komplikace, prevence. Fyzikální vyšetření sestrou, posouzení potřeb pacienta s využitím hodnotících technik a měřících škál. Plán ošetrovatelské péče a možnosti edukace.

22. Specializovaná ošetrovatelská péče o geriatrické pacienty s onemocněním sluchu. Presbyakuze. Onemocnění zevního ucha, středního ucha, sluchové ztráty, nedoslýchavost.

Klinický obraz, diagnostika, léčebné možnosti, komplikace, prevence. Fyzikální vyšetření sestrou, posouzení potřeb pacienta s využitím hodnotících technik a měřících škál. Plán ošetrovatelské péče a možnosti edukace.

23. Specializovaná ošetrovatelská péče o geriatrické pacienty s onemocněním urogenitálního systému a ledvin. Glomerulopatie. Akutní a chronické selhání ledvin. Záněty močových cest. Obstrukce močových cest.

Klinický obraz, diagnostika, léčebné možnosti, komplikace, prevence. Inkontinence a její řešení. Fyzikální vyšetření sestrou, posouzení potřeb pacienta s využitím hodnotících technik a měřících škál. Plán ošetrovatelské péče a možnosti edukace.

24. Specializovaná ošetrovatelská péče o geriatrické pacienty s imunodeficity a alergiemi. Primární a sekundární imunodeficience. Alergická onemocnění.

Klinický obraz, diagnostika, léčebné možnosti, komplikace, prevence. Fyzikální vyšetření sestrou, posouzení potřeb pacienta s využitím hodnotících technik a měřících škál. Plán ošetrovatelské péče a možnosti edukace.

25. Specializovaná ošetrovatelská péče o geriatrické pacienty s infekčním onemocněním (např. methycilin rezistentní Staphylococcus aureus, clostridium difficile, tuberkulóza, svrab, herpes).

Klinický obraz, diagnostika, léčebné možnosti, očkování, dietoterapie, komplikace, prevence. Postup při podezření na výskyt infekčního onemocnění, hygienický a protiepidemiologický režim. Fyzikální vyšetření sestrou, posouzení potřeb pacienta s využitím hodnotících technik a měřících škál. Plán ošetrovatelské péče a možnosti edukace.

26. Specializovaná ošetrovatelská péče o geriatrické pacienty s onemocněním trávicího ústrojí. Refluxní choroba jícnu. Vředová choroba gastroduodenální. Divertikulární choroba tlustého střeva. Onemocnění biliárního systému.

Klinický obraz, diagnostika, léčebné možnosti, dietoterapie, komplikace, prevence. Zápcha, průjem a inkontinence stolice. Péče o stomie a perkutánní endoskopické gastrostomie. Fyzikální vyšetření sestrou, posouzení potřeb pacienta s využitím hodnotících technik a měřících škál. Plán ošetrovatelské péče a možnosti edukace.

27. Specializovaná ošetrovatelská péče o geriatrické pacienty s hematologickým onemocněním. Anemie. Poruchy koagulace. Tromboembolická nemoc.

Klinický obraz, diagnostika, léčebné možnosti, komplikace, prevence. Fyzikální vyšetření sestrou, posouzení potřeb pacienta s využitím hodnotících technik a měřících škál. Plán ošetrovatelské péče a možnosti edukace.

28. Vysoce specializovaná péče o geriatrické pacienty při selhání základních životních funkcí.

Základní neodkladná resuscitace, využití automatického externího defibrilátoru (AED). Aktivace integrovaného záchranného systému. Rozšířená neodkladná resuscitace s využitím dostupného vybavení. Základní postupy při život ohrožujících stavech.

29. Domácí péče.

Cíle a rozsah práce v domácí péči. Plánování ošetrovatelské péče. Zavedení/ukončení domácí péče. Význam první návštěvy. Vybavení návštěvní brašny.

30. Sociální služby.

Druhy a formy sociálních služeb. Pobytová zařízení sociálních služeb. Sociální dávky, příspěvky, poradenská činnost.

31. Specializovaná ošetrovatelská péče u geriatrických pacientů o nehojící se rány a defekty. Patofyziologie hojení ran.

Klasifikace ran. Fáze hojení. Rány hojící se per primam. Nehojící se rány – charakteristické znaky, klasifikace. Evaluace rány. Faktory ovlivňující hojení ran, podpora hojení. Význam výživy a hydratace při léčbě nehojící se rány.

32. Specializovaná ošetrovatelská péče u geriatrických pacientů o nehojící se rány a defekty. Materiály pro prevenci a léčbu nehojících se ran.

Rozdělení preventivních a terapeutických materiálů (amorfních i plošných) pro fázové hojení, indikace, kontraindikace. Indikace a možnosti předepisování zdravotnických prostředků pro fázové hojení ran. Terapeutické materiály podléhající schválení revizním lékařem.

33. Specializovaná ošetrovatelská péče u geriatrických pacientů o nehojící se rány a defekty. Proces péče o nehojící se rány.

Princip ošetřování chronických ran. Doporučené postupy pro péči o nehojící se ránu. Spolupráce s nutričním terapeutem. Fyzikální vyšetření sestrou, posouzení potřeb pacienta s využitím hodnotících technik a měřících škál. Plán ošetrovatelské péče a možnosti edukace.

34. Specializovaná ošetrovatelská péče o pacienta se zavedeným močovým katétrem. Fyziologie a patofyziologie urogenitálního systému muže. Katetrizace močového měchýře u mužů.

Vyšetřovací metody a diagnostika patologických stavů. Katetrizace - indikace, kontraindikace, komplikace a jejich řešení. Intermitentní katetrizace – indikace, kontraindikace, komplikace a jejich řešení. Pomůcky ke katetrizaci muže. Protiepidemiologický režim. Edukace.

II. Farmakologie

1. Farmakologie.

Základní pojmy z oblasti farmakologie a farmakoterapie, právní předpisy upravující zacházení s léčiv. Farmakokinetika - absorpce, distribuce, metabolismus léčiv. Faktory ovlivňující farmakokinetiku. Farmakodynamika - mechanismy působení léčiv. Interakce léčiv. Koncentrace léčiva a terapeutický účinek na organismus. Nežádoucí a toxické účinky léčiv. Lékové formy a nástup účinku.

2. Zvláštnosti farmakoterapie u geriatrických pacientů.

Specifika a zásady farmakoterapie ve stáří, změny farmakokinetiky, farmakodynamiky, lékové interakce, projevy nežádoucích účinků léčiv ve stáří. Léčiva nevhodná ve stáří, Beersova kritéria. Compliance (adherence) seniora. Polypragmatizace. Preskripční kaskáda. Nadměrná léčba (over treatment). Nejčastější problémy v geriatrické preskripci.

3. Léčiva používaná k terapii nemocí nervové soustavy.

Léčiva ovlivňující centrální nervový systém. Léčiva ovlivňující periferní nervový systém. Indikace, kontraindikace a nežádoucí účinky, lékové interakce, interakce s ohledem na léčivé přípravky, jejichž výdej není vázán na lékařský předpis, potraviny a léčivé rostliny.

4. Léčiva ovlivňující bolest a zánět.

Analgetika a nesteroidní antiflogistika, účinky, nežádoucí reakce. Útlum bolesti, pravidla užívání analgetik u akutní a chronické nenádorové bolesti. Koanalgetika. Analgetika – anodyna (opioidní analgetika). Ostatní protizánětlivá a chorobu modifikující léčiva.

5. Léčiva používaná k terapii kardiovaskulárního systému.

Hlavní lékové skupiny (zejm. antihypertenziva a antihyperlipidemika). Indikace, kontraindikace, nežádoucí účinky, lékové interakce, interakce s ohledem na léčivé přípravky, jejichž výdej není vázán na lékařský předpis, potraviny a léčivé rostliny.

6. Léčiva ovlivňující krev a krvetvorné orgány.

Hlavní lékové skupiny (zejm. antikoagulanty a antitrombotika). Indikace, kontraindikace, nežádoucí účinky, lékové interakce, interakce s ohledem na léčivé přípravky, jejichž výdej není vázán na lékařský předpis, potraviny a léčivé rostliny.

7. Léčiva ovlivňující trávicí trakt a močový trakt, léčiva používaná k léčbě poruch vyprazdňování.

Hlavní lékové skupiny (zejm. antacida, deflatulencia, antiulceróza, digestiva, antiemetika, hepatoprotektiva, laxativa, antidiarrhoika). Indikace, kontraindikace, nežádoucí účinky, lékové interakce, interakce s ohledem na léčivé přípravky, jejichž výdej není vázán na lékařský předpis, potraviny a léčivé rostliny.

8. Léčiva používaná k terapii nemocí respiračního systému, terapie alergických stavů.

Léčiva k terapii dýchacích cest. Hlavní lékové skupiny (zejm. antiastmatika, bronchodilatancia, kortikoidy, antitusika, expektorancia, antihistaminika). Indikace, kontraindikace, nežádoucí účinky, lékové interakce, interakce s ohledem na léčivé přípravky, jejichž výdej není vázán na lékařský předpis, potraviny a léčivé rostliny.

9. Základy antimikrobiální terapie, chemoterapeutika, antibiotika, antivirotika.

Principy terapie mikrobiálních a virových onemocnění. Antibiotika - přehled, determinace antibiotického účinku. Mechanismy účinku antibiotik, druhy antibiotické léčby, rozdělení antimikrobiálních látek, rezistence. Antivirové látky. Indikace, kontraindikace, nežádoucí účinky, lékové interakce, interakce s ohledem na léčivé přípravky, jejichž výdej není vázán na lékařský předpis, potraviny a léčivé rostliny.

10. Imunomodulační léčiva.

Principy imunomodulační terapie. Imunostimulační látky, imunosupresivní látky. Indikace, kontraindikace, nežádoucí účinky, lékové interakce, interakce s ohledem na léčivé přípravky, jejichž výdej není vázán na lékařský předpis, potraviny a léčivé rostliny.

11. Léčiva k terapii onemocnění endokrinních žláz.

Terapie diabetu (zejm. perorální antidiabetika, inzuliny a analoga). Aplikace 40% glukózy. Indikace, kontraindikace, nežádoucí účinky, lékové interakce, interakce s ohledem na léčivé přípravky, jejichž výdej není vázán na lékařský předpis, potraviny a léčivé rostliny.

12. Léčiva k terapii onemocnění endokrinních žláz. Hormony štítné žlázy a antityreoidální látky.

Poruchy funkce štítné žlázy (hypotyreóza, hypertyreóza), léčba hypofunkce štítné žlázy, léčba hyperfunkce štítné žlázy. Tyreostatika. Indikace, kontraindikace, nežádoucí účinky, lékové interakce, interakce s ohledem na léčivé přípravky, jejichž výdej není vázán na lékařský předpis, potraviny a léčivé rostliny.

13. Psychofarmaka.

Základní rozdělení léčivých přípravků ze skupiny psychofarmak, léčiva používaná k terapii demence, deliria a Parkinsonovy choroby. Mechanismus účinku, indikace a kontraindikace psychofarmak, nežádoucí účinky, interakce léčivých přípravků v rámci kombinované léčby, interakce léčivých přípravků s ohledem na léčivé přípravky, jejichž výdej není vázán na lékařský předpis, potraviny (včetně doplňků stravy) a léčivé rostliny.

14. Léčiva ovlivňující muskuloskeletální systém.

Protizánětlivá a protirevmatická léčiva, lokální přípravky pro léčení bolesti svalů a kloubů. Indikace, kontraindikace, nežádoucí účinky, lékové interakce, interakce s ohledem na léčivé přípravky, jejichž výdej není vázán na lékařský předpis, potraviny a léčivé rostliny.

15. Intravenózní roztoky.

Intravenózní roztoky (např. krystaloidy, glukóza apod.). Indikace, kontraindikace a nežádoucí účinky, způsoby aplikace léčiv. Bezpečná infuzní terapie.

III. Specializovaná ošetrovatelská péče v gerontopsychiatrii a paliativní péči

1. Specializovaná ošetrovatelská péče o gerontopsychiatrického pacienta.

Klinické vyšetření, hodnocení kognitivních funkcí, hodnocení afektivních funkcí, testy soběstačnosti a sebeobsluhy, riziko vzniku dekubitů, hodnocení stavu výživy a hydratace, hodnocení komunikačních schopností s využitím hodnotících technik a měřících škál.

2. Specializovaná ošetrovatelská péče o geriatrické pacienty s intelektovými poruchami. Demence.

Klinický obraz, diagnostika, léčebné možnosti, komplikace, prevence. Specifika komunikace. Specifika rehabilitačního ošetrování. Fyzikální vyšetření sestrou, posouzení potřeb pacienta s využitím hodnotících technik a měřících škál. Plán ošetrovatelské péče a možnosti edukace.

3. Specializovaná ošetrovatelská péče o geriatrické pacienty s intelektovými poruchami. Deprese.

Klinický obraz, diagnostika, léčebné možnosti, komplikace, prevence. Specifika komunikace. Specifika rehabilitačního ošetrování. Fyzikální vyšetření sestrou, posouzení potřeb pacienta s využitím hodnotících technik a měřících škál. Plán ošetrovatelské péče a možnosti edukace.

4. Specializovaná ošetrovatelská péče o geriatrické pacienty s intelektovými poruchami. Delirium.

Klinický obraz, diagnostika, léčebné možnosti, komplikace, prevence. Specifika komunikace. Specifika rehabilitačního ošetrování. Fyzikální vyšetření sestrou, posouzení potřeb pacienta s využitím hodnotících technik a měřících škál. Plán ošetrovatelské péče a možnosti edukace.

5. Specializovaná ošetrovatelská péče o pacienta s Parkinsonovou chorobou.

Klinický obraz, diagnostika, léčebné možnosti, komplikace, prevence. Specifika rehabilitačního ošetrování. Fyzikální vyšetření sestrou, posouzení potřeb pacienta s využitím hodnotících technik a měřících škál. Plán ošetrovatelské péče a možnosti edukace.

6. Specializovaná ošetrovatelská péče o pacienta s poruchou spánku.

Klinický obraz, diagnostika, léčebné možnosti, komplikace, prevence. Fyzikální vyšetření sestrou, posouzení potřeb pacienta s využitím hodnotících technik a měřících škál. Plán ošetrovatelské péče a možnosti edukace.

7. Zdravotní a sociální péče v gerontopsychiatrii.

Zdravotní a sociální péče pro seniory s psychickými poruchami. Domov se zvláštním režimem – organizace péče, individuální plán. Možnosti podpory pečujících.

8. Problematika týrání, zanedbávání a zneužívání seniorů s kognitivní deteriorací.

Formy týrání a zneužívání. Klinické příznaky, diagnostika, možnosti řešení, rizikové faktory. Svépomocné skupiny a intervenční centra.

9. Paliativní péče.

Paliativní medicína. Postavení paliativní péče v systému zdravotních a sociálních služeb. Obecná paliativní péče. Základní organizační formy specializované paliativní péče. Multidisciplinární přístup k paliativní léčbě. Lůžkový hospic – organizace péče, cílová skupina pacientů.

10. Psychologická témata v paliativní péči.

Základní principy komunikace v paliativní medicíně. Fáze adaptace pacienta a rodiny na nevléčitelné onemocnění a možnosti psychologické podpory. Proces sdělování nepříznivé prognózy. Psychosociální podpora a zásady komunikace s pozůstalými.

11. Terapie nádorové a nenádorové bolesti u pacienta s pokročilým onemocněním v paliativní péči.

Nejčastější typy bolesti. Hodnocení bolesti. Farmakoterapie. Lékové formy a způsoby podání neopiodních a opiodních analgetik. Nežádoucí účinky analgetik. Péče o implantabilní venózní port (PORT), periferní implantovaný centrální žilní katétr (PICC), epidurální katétr, indikace, kontraindikace, komplikace. Psychoterapeutický přístup k nemocnému.

12. Typické trajektorie (průběhy) závěru života člověka a symptomy terminální fáze u onkologických onemocnění, chronických orgánových selhání a geriatrické křehkosti.

Respirační symptomy. Gastrointestinální symptomy. Neuropsychiatrické symptomy. Ostatní symptomy. Nejčastější příčiny, možnosti nefarmakologické a farmakologické léčby.

13. Ošetrovatelská péče o nevléčitelně nemocného v terminálním stavu a péče o pozůstalé.

Terminální fáze onemocnění. Příznaky a klinické projevy umírání. Léčebný plán o umírajícího pacienta. Obecná pravidla péče o umírajícího pacienta. Tlumení klinických příznaků. Psychologická a spirituální podpora pacienta a rodiny. Podpora truchlících pozůstalých, fáze truchlení.

14. Sociální a právní problematika pacienta v paliativní péči.

Vztahové a společenské dopady nevléčitelné nemoci – sociální strádání. Role sociálního pracovníka v multidisciplinárním týmu. Sociální a vztahové poradenství. Základní právní předpisy související s poskytováním paliativní péče. Specifika poskytování zdravotní péče v paliativní péči, právní dilemata. Právní problematika úmrtí pacienta.

15. Reflexe vlastní práce při poskytování paliativní péče.

Zdroje emočních problémů a zátěže zdravotníků. Syndrom vyhoření – příčiny, projevy, možnosti řešení. Psychohygiena v paliativní péči. Péče o tým poskytující paliativní péči. Supervize.